

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Newsletter

Americký program

02/2010

V tomto vydání najdete

Bolívie: Evo Morales započíná druhé volební období, sestavuje vládu a mění název země

Haiti: Krajinu postihlo ničivé zemětřesení

Venezuela: Aspekty nečekané devalvace bolívaru

Zpravodajství

Argentina

Prezidentské dekrety vyvolaly institucionální konflikt

Snaha exekutivy o získání 6,569 miliard dolarů z rezerv Argentinské centrální banky pro fond určený na splacení státního dluhu za rok 2009 (tzv. *Fondo del Bicentenario*) pomocí prezidentského dekretu vyvolal sérii neočekávaných událostí, jež vyústily v konflikt mezi exekutivou, justicí a centrální bankou. Guvernér centrální banky Martín Redrado odmítl finanční rezervy poskytnout, načež prezidentka Cristina Fernández vydala další dekret, jímž Redrada sesadila z funkce guvernéra. Soudkyně María José Sarmiento následně zrušila jak dekret zřizující *Fondo del Bicentenario*, tak dekret o odvolání Redrada, a došlo tak k patové situaci, ve které obě strany odmítaly ustoupit.

Pro řešení konfliktu byla ustavena parlamentní komise, již tvoří poslanec za vládní koalici Gustavo Marconato, poslanec z opoziční *Coalición Cívica* Alfonso Prat Gay a předseda Senátu a viceprezident v jedné osobě Julio Cobos, který je od roku 2008 v opozici. Komise v týdnu od 25. do 29. ledna vyslechla v případě zainteresované osoby včetně Redrada a během února vydá nezávazné doporučení pro vládu. Nezávisle na doporučení komise budou oba dekrety projednány rovněž oběma parlamentními komorami. Pro zachování platnosti dekretů je nezbytné, aby byly schváleny alespoň v jedné z nich, což nebude pro vládní koalici snadný úkol, neboť je v obou komorách v menšině.

Brazílie

Katolická církev se bouří kvůli Národnímu programu

Národní program pro lidská práva je iniciativa brazilského prezidenta předložená Kongresu 21. prosince 2009, která v brazilské společnosti vyvolává značné kontroverze.

Předložený návrh legalizuje potraty, umožňuje civilní sňatky osobám stejného pohlaví, poskytuje jim právo adopce dětí a v neposlední řadě přichází se zákazem veškerých náboženských symbolů ve státních institucích.

Katolická církev, mající v Brazílii silné postavení (ke katolické víře hlásí 75 procent obyvatelstva), návrh veřejně napadla a označila ho za netolerantní a necitlivý k hluboce zakořeněným historickým tradicím země. Zatím nejhlasitěji ale Národní program pro lidská práva kritizovala armáda, které se nelíbí návrh na vytvoření „Komise pravdy a národního usmíření“. Komise má prošetřit zločiny proti lidskosti v době vojenské diktatury v letech 1964 – 1985. (viz Newsletter 01/2010)

Národní program bude muset být kvůli rozporům ve vládě a Kongresu v kontroverzních tématech ještě upraven, a proto se dá očekávat, že budou vyslyšeny některé námítky katolické církve.

V Brazílii se do roku 2016 výrazně sníží chudoba

Institut pro aplikovaný ekonomický výzkum (*Instituto de Pesquisa Econômica Aplicada, Ipea*) vypracoval pro brazilskou vládu dokument zaměřený na analýzu boje s extrémní chudobou v zemi. Jako extrémně chudý je přitom v dokumentu označen ten, kdo vydělává pouze 25 procent minimální mzdy.

Analýza pozitivně hodnotí ústavu z roku 1988, která nastartovala přímo či nepřímo vládní programy sociální intervence. Současný prezident Lula da Silva prosadil program Bolsa Familia (finanční pomoc chudým), zvýšení minimálního platu a snadnější přístup k úvěrům. Pokud zůstanou tato opatření zachována, počet chudých by se mohl snížit ze současných 28% na 4% během pouhých šesti let. Brazílie by se tím vyrovnala rozvinutým zemím. Na druhou stranu je nutné zmínit, že v zemi existují značné rozdíly ve výši platů, proto se řada odborníků shoduje na nutnosti větší redistribuce. Chudoba nesouvisí pouze s příjmem, ale i dostupností vzdělání, zdravotní péčí a kvalitou života. Pro měření těchto hodnot však neexistují přesně definovatelná měřítka jako u příjmu a uvedená analýza je tedy nezohledňuje.

Bolívie

Evo Morales započíná druhé volební období, sestavuje vládu a mění název země

Prezident Morales absolvoval během své inaugurace tradiční indiánský rituál a mohl tak zahájit své druhé funkční období. Prostřednictvím rituálu se tak symbolicky stal nejen politickým ale i duchovním vůdcem země. Při té příležitosti potvrdil svou podporu indiánskému obyvatelstvu tím, že svůj slavnostní projev přednesl nejen ve španělštině, ale také v jazycích *kečua* a *aimara*.

Populární vůdce, který s velkou převahou zvítězil v prosincových volbách, a viceprezident Álvaro García Linera, se pak svých funkcí oficiálně ujali před národním kongresem.

Následně sestavil Morales novou vládu, která je údajně první rovnostářskou vládou v celé historii země. Jsou v ní zastoupeny ženy, stejně jako potomci původního indiánského obyvatelstva. V rámci velkých změn na začátku nového volebního období také změnil název země na „Mnohonárodnostní stát Bolívie“.

Kromě toho Morales přislíbil, že obnoví dialog se Spojenými státy a zasadí se tak o zlepšení vztahů obou zemí. Od listopadu 2008 jsou mezi zeměmi přerušeny diplomatické styky v důsledku nařčení velvyslance USA z podporování protivládních demonstrací v Bolívii a v současné době nic nenasvědčuje tomu, že by se tento stav zlepšoval.

Opoziční lídr uprchl ze země

Manfred Reyes Villa, protivník Evo Moralese v prosincových prezidentských volbách, byl nucen uprchnout ze země a zdržuje se nyní ve Spojených státech. Reyes Villa oznámil těsně po volbách, že již nebude vystupovat na veřejnosti, neboť se obává zatčení z politických důvodů. Následně uprchl i přes zákaz vycestovat ze země, který mu vznikl na základě několika obvinění z finančních machinací a falzifikace dokumentů během jeho působení na postu guvernéra regionu Cochabamba.

V reakci na potvrzení zprávy o tom, že Reyes Villa se skutečně zdržuje v USA, požádal prezident Morales amerického prezidenta Baracka Obamu, aby byl Reyes Villa vydán Interpolu nebo vyhoštěn z USA, a mohl tak být souzen na bolivijském území. Obviněný odmítá, že by byl uprchl před spravedlností, a tvrdí, že se především obával politické perzekuce. Prozatím není jasné, zda budou USA na výzvu reagovat.

Ekvádor

Rezignace ministra zahraničních věcí

Ekvádorský ministr zahraničí Fánderson Falconí rezignoval na svou funkci v reakci na silnou kritiku ze strany prezidenta Ricarda Correy. Falconí čelil výtkám za nevhodné vedení jednání se zahraničím ohledně projektu Yasuní-ITT, které mělo údajně negativní vliv na suverenitu země – podle prezidenta Correy nebylo jednání vedeno dostatečně důstojným způsobem. Projekt Yasuní-ITT má za cíl získat kompenzace od mezinárodního společenství za zdržení se těžby bohatých zásob ropy v amazonské oblasti a zachování tamější biodiverzity. Jedním z důvodů k odstoupení bylo údajně i to, že ministr nepovažoval lhůtu pro získání kompenzace, stanovenou na červen 2010, za reálnou. Prezident přijal Falconího rezignaci bez jakýchkoli námitek. Novým ministrem zahraničních věcí byl následně jmenován Ricardo Patiño. V projektu Yasuní-ITT se pravděpodobně bude pokračovat i nadále.

Haiti

Krajinu postihlo ničivé zemětřesení

Dne 12. ledna postihlo nejchudší zemi západní polokoule Haiti ničivé zemětřesení o síle sedmi stupňů Richterovy stupnice. Mezi nejvíce postižené lokality patří hlavní město Port-au-Prince, které se nacházelo v těsné blízkosti epicentra zemětřesení.

Přírodní pohroma měla pro Haiti – zemi, která je označována za tzv. nefunkční stát - katastrofální důsledky. V troskách zemřelo více než 200 000 lidí, tisíce Haitťanů bylo zraněno a mnozí přišli o veškerý majetek. Kvůli obavám z šíření infekčních nemocí byly oběti pohřbeny do masových hrobů.

Krátce po zemětřesení se objevily problémy spojené s dostupností lékařské péče, snahou vyprostit přeživší z trosek a zajištěním pitné vody a jídla. Vláda a veřejná správa zkolabovaly, během zemětřesení byl poškozen prezidentský palác, katedrála či místní parlament. Celkem se odhaduje, že bylo poškozeno na 225 000 domů a 20 000 obchodů. Zřítíla se i budova pobočky OSN, které v zemi řídila operaci MINUSTAH (stabilizační mise OSN, která na Haiti působí od roku 2004). Velké problémy vyvolalo i poškození sídla věznice, ze které uteklo na 6 000 nebezpečných vězňů, z velké části se jednalo o členy gangů. Omezené možnosti bezpečnostních složek vedly k nárůstu násilí, v některých částech se objevilo i rabování.

Haitské zemětřesení vyvolalo obrovskou vlnu solidarity na celém světě, kdy byly mobilizovány záchranné týmy, humanitární organizace, vlády i jednotlivci. Vzhledem k nedostatečné a zničené infrastruktuře první pomoc dorazila relativně pozdě, což vyvolalo protesty u zoufalého obyvatelstva. Podle odhadů jsou v současné době dva miliony obyvatel bez přístřeší, někteří lidé se již začali vracet na venkov, kde očekávají lehčí možnost obživy.

Spojené státy americké se ujaly vedení záchranných operací a v zemi rozmístily téměř 5 000 vojáků, dalších 10 000 zůstalo v blízkosti na armádních lodích. Záchranné operace byly ukončeny dva týdny po zemětřesení, teď se země bude soustředit na rekonstrukci a obnovu zničených budov. Podle prvních odhadů se země bude vzpomínat na zemětřesení několik let. V současné době se Haiti stále potýká s nedostatkem lékařské péče a materiálu, vážne i logistické zajištění základních potřeb přeživších Haitťanů.

Kuba

Incident se španělským europoslancem

Na začátku ledna se předsednictví Evropské unie ujalo Španělsko, jež delší dobu usiluje o normalizaci vztahů s Kubou. Již na předešlých setkáních v minulém roce španělský ministr zahraničí Miguel Ángel Moratinos vyzval ke zrušení Společného postoje, který byl přijat v roce 1996. Plány španělského předsednictví však zkomplikoval zásah kubánských úřadů, které zamítly vstup do země španělskému europoslanci Luis Yáñezovi. Yáñez společně se svou ženou přiletěli na Kubu na turistické vízum, ale úřady povolily vstup pouze jeho manželce a poslankyni PSOE Carmen Herмосín. Po incidentu se oba manželé vrátili zpět do Madridu. Španělské ministerstvo zahraničí vyzvalo kubánského velvyslance ve Španělsku Alejandra Gonzáleze Galiana, aby zásah vysvětlil. Galiano pak uvedl, že se jednalo o "aplikaci vnitřních kubánských zákonů".

Přestože postup kubánských úřadů vyvolal otazníky ohledně vztahů založených na politickém dialogu, Moratinos se nechal slyšet, že i nadále bude prosazovat normalizaci evropsko-kubánských vztahů.

Mexiko

Zatknutia popredných členov drogových kartelov

Mexické policajné zložky pokračovali aj v priebehu mesiaca január v úspešnom postupe v boji s drogovými kartelmi v krajine, keď sa im podarilo pozatýkať ďalších popredných členov viacerých kartelov.

Začiatkom mesiaca oznámila federálna polícia zatknutie Carlosa Beltrána Leyvu, posledného z lídrov rovnomenného kartelu, ktorý zostával na slobode. Samotný kartel Beltrán Leyva vznikol odčlenením sa bratov Beltrán Leyvových od kartelu zo Sinaloy, ktorý vedie Joaquín „El Chapo“ Guzmán. K rozkolu došlo, keď Beltrán Leyvovi obvinili skupinu okolo „El Chapo“ zo zrady. Následne sa pridali ku konkurenčnému kartelu zo Zálivu a od leta 2008 viedli najmä v štáte Sinaloa krvavú vojnu s „El Chapovým“ kartelom. Vo svojej činnosti sa dokázali infiltrovať aj do vládnych štruktúr na štátnej až federálnej úrovni a kvôli kontaktom s nimi bol dokonca zatknutý aj šéf protidrogovej centrály Mexika Noe Ramírez Mandujano, ktorý zastával tento úrad počas prvých dvoch rokov vlády súčasného prezidenta Calderóna (2006-2008).

V priebehu mesiaca sa polícii podarilo zasadiť úder aj kartelu z Tijuany. Zatknutý bol Teodoro „El Teo“ García. „El Teo“ je považovaný za jedného z hlavných pašovateľov marihuany a kokaínu z Tijuany cez hranice do USA. Skupina zabijakov, ktorú viedol, má na svedomí stovky obetí a je hlavným pôvodcom súčasného násillia v meste. Za rok 2009 bolo v Tijuane celkovo zaznamenaných 700 obetí z celkového počtu viac ako 7000 predpokladaných obetí vojny drogových kartelov.

Násillie kartelov - skupina mladíkov zavraždená „omylom“

Koncom mesiaca došlo v pohraničnom meste Ciudad Juárez, známom svojimi problémami s násillím medzi drogovými kartelmi a armádou, k útoku zabijakov miestneho kartelu na oslave narodením. Zabijáci prenikli do jedného z domov a počas oslavy narodením začali strieľať do skupiny zabávajúcich sa mladíkov. Výsledkom tejto masakry bolo 15 obetí, prevažne mladých študentov. Krviprelievania vyvolalo vlnu zdesenia a ostrého odsúdenia po celej krajine, nakoľko sa evidentne jednalo o nevinných civilistov, ktorí s narkoobchodom nemali nič spoločné. V neskoršom stanovisku, ktoré vyslali predstavitelia miestneho kartelu, vysvetlili svoje konanie ako omyl, s tým, že predpokladali, že sa jedná o oslavu jedného z konkurenčných bossov. Starosta mesta vypísal odmenu vo výške 76 000 USD za poskytnutie informácii, ktoré by viedli k zatknutiu páchatel'ov.

Táto udalosť vyvolala vo verejnosti negatívne nálady predovšetkým smerom k prezidentovi Calderónovi a značne poškodila jeho reputáciu. Časť občanov ho obvinila z toho, že nie je schopný zamedziť krviprelievaniu zo strany kartelov a že jeho politika voči narkoobchodu kontinuálne zlyháva. Mesto Ciudad Juárez je pritom vládou považované za jedno zo strategických ohnísk boja s kartelmi a je jedným z tých, v ktorých má armáda a polícia rozmiestnených najviac príslušníkov.

OECD vyzývá Mexiko k dodatočným ekonomickým reformám

OECD vo svojej januárovej správe o rozpočtovom hospodárení Mexika odporučila vláde uskutočniť ďalšie reformy v oblasti ekonomiky s cieľom dosiahnutia dostatočných, stabilných a udržateľných verejných príjmov. OECD predovšetkým zdôraznila, že kurz, ktorý vláda prezidenta Calderóna v oblasti reformy verejných financií nastúpila (narp. daňová reforma) je pozitívny, avšak treba ho naďalej prehĺbovať a rozvíjať implementáciu reforiem vo všetkých úrovniach vlády. Reformné kroky z konca roku 2009 by mali byť podľa OECD začiatkom komplexnej reformy verejných financií, ktorú už ohlásil nový minister financií Ernesto Cordero na tento rok. V návrhovej časti OECD okrem iného odporúča vláde zamerať sa pri prijímaní rozhodnutí v ekonomickej oblasti najmä na ukazovatele výkonnosti. V tejto súvislosti navrhuje vytvoriť motivačný systém, ktorý by poskytovateľov verejných služieb a verejné inštitúcie viedol k efektívnemu dosahovaniu vytýčených cieľov. V súvislosti s ekonomikou sú zaujímavé výsledky januárového prieskumu verejnej mienky agentúry Mitofsky, podľa ktorého až 87 % Mexičanov považuje ekonomickú situáciu v krajine za horšiu než pred rokom a takisto ekonomické zlepšenie a predovšetkým zníženie nezamestnanosti sa stávajú ich hlavnou požiadavkou na politikov v krajine do nasledujúceho roku.

Spojené štáty americké

Republikánske víťazství v doplňovacích senátních voľbách ovplyvnilo osud reformy zdravotní péče

Dne 19. ledna porazil republikánský kandidát, státní senátor Scott Brown, svoji demokratickou rivalku, nejvyšší státní návladní Marthu Coakley, v doplňovacích voľbách do federálneho Kongresu ve štáte Massachusetts. Brown, ktorý zaujme kreslo držené 47 let Edwardem Kennedym a uvoľnené jeho smrťou, získal viac hlasů i přes tradičnú demokratickou orientaci massachusettských voličů díky kvalitně vedené předvolební kampani i apelu na rostoucí nespokojenost Američanů s politikou administrativy Baracka Obamy.

Brownův triumf má zásadní dopad na rozložení sil ve Washingtonu, neboť po jeho uvedení do úřadu budou republikáni kontrolovat 41 hlasů v horní komoře a budou tedy teoreticky schopni procedurálně zablokovat jakýkoliv návrh zákona. V praktické rovině to pro demokraty znamená závažné komplikace kromě jiné i v cestě za reformou zdravotní péče, pro kterou nyní zřejmě bude zapotřebí i hlasů opozičních senátorů. Prezident Obama na novou situaci reagoval podporou snahy o přijetí kompromisnějšího a méně ambiciózního reformního balíčku.

Nejvyšší soud zrušil dlouholetá omezení financování volebních kampaní

Nejvyšší soud Spojených států zrušil verdiktem Citizens United v. Federal Election Commission (FEC) sadu omezení týkajících se pravidel pro finanční příspěvky právnických osob pro volební kampaně. Soud nejtěsnějším rozdílem 5-4 rozhodl, že limity stanovující nejvyšší možný objem peněz, který právnické osoby mohou utratit za účelem snahy ovlivnit výsledek volebních kampaní, odporují prvnímu dodatku americké ústavy garantující právo svobodného projevu. Tímto rozhodnutím soud de facto přiznal korporacím stejná práva jako fyzickým osobám. Jedná se mimo jiné o částečné zrušení dřívějšího verdiktu McConnell v. FEC, které potvrdilo ústavnost zákona Bipartisan Campaign Reform Act senátorů McCaina (R-AZ) a Feingolda (D-WI), majícího za cíl reformovat systém financování volebních kampaní doplněním základního relevantního zákona Federal Election Campaign Act z roku 1971, a o naprosté zneplatnění rozsudku Austin v. Michigan Chamber of Commerce z roku 1990. Podle nejnovějšího rozsudku tak korporace mohou ovlivňovat

probíhající kampaň bez omezení (například výrobou vlastních televizních spotů) s výjimkou přímých příspěvků jednotlivým kandidátům, které zůstávají zakázány. Rozhodnutí soudu, kontroverzní i svou těsnou většinou, odráží stávající převahu konzervativních soudců v této instituci a představuje zásadní odklon od tradiční doktríny *stare decisis*, tj. respektovat za nezměněných okolností předchozí rozhodnutí.

Prezident Obama přednesl Zprávu o stavu Unie

V souladu se svou ústavní povinností přednesl Barack Obama před společným zasedáním obou komor Kongresu svoji první Zprávu o stavu Unie. Ve více než hodinové řeči zhodnotil dosavadní úspěchy i zklamání z prvního roku své vlády. Částečně i v reflexi čerstvé ztráty supervětšiny v Senátu, prezident Obama přiznal chyby v komunikaci priorit a přínosu své agendy americkým voličům a představil agresivnější postup v boji s přetrvávající vysokou nezaměstnaností. V odpovědi na rostoucí obavy ze značného rozpočtového deficitu navrhl zmrazení vládních výdajů, z tohoto opatření jsou však vyjmuty oblasti národní obrany a mandatorních výdajů. Konkrétním slibem bylo též zrušení politiky „don't ask, don't tell“, která znemožňuje Američanům otevřeně deklarovat svou homosexuální orientaci službu v národních ozbrojených silách, v průběhu tohoto roku.

Obamova řeč obsahovala též varování a kritiku. Republikány prezident varoval před pokračováním jejich obstrukcionistické taktiky a vyzval je ke spoluzodpovědnosti za vládnutí. Demokratickým kolegům připomněl, že stále mají výrazné většiny v obou komorách Kongresu, a zdůraznil nutnost pokračování ve snaze prosadit jejich politickou agendu. Před přítomnými soudci Nejvyššího soudu vyjádřil politování nad jejich nedávným verdiktem *Citizens United v. FEC*. Zahraniční politice věnoval prezident necelých deset minut, což opět potvrdilo, že se jeho priority nacházejí na domácí politické scéně.

Uruguay

Snahy o řešení sporu s Argentinou o papírnu Botnia

Přes čtyři roky trvající spor mezi Argentinou a Uruguayí o finskou papírnu Botnia na uruguayské straně řeky Uruguay, která je přirozenou hranicí mezi oběma státy, podle všeho spěje ke svému konci. Argentina od počátku s umístěním papírny na břehu hraniční řeky nesouhlasila, neboť její provoz údajně negativně ovlivňuje říční ekosystém a porušuje mezinárodní smlouvu o společném spravování řeky Uruguay mezi oběma zeměmi. Argentina podala na Uruguay kvůli znečištění životního prostředí žalobu k Mezinárodnímu soudnímu dvoru v Haagu. Argentinští aktivisté navíc již od roku 2006 s přestávkami blokují most Generála San Martína přes řeku Uruguay spojující argentinské Guleguaychú s uruguayským Fray Bentos.

Dosluhující uruguayský prezident Tabaré Vázquez odmítal jakékoliv jednání s argentinskými úřady bez předchozího odblokování hraničního mostu. Jeho nově zvolený nástupce José Mujica však ještě před uvedením do funkce projevil velkou vůli o problému jednat nad rámec šetření haagského soudu, jenž rozhodne v březnu tohoto roku. Dne 23. ledna se Mujica setkal se Sergiem Urribarrim, guvernérem argentinské provincie Entre Ríos, do které spadá město Guleguaychú. Jednalo se o obnovení regionální spolupráce mezi provincií Entre Ríos a Uruguayí a možnosti ukončení blokády mostu Generála San Martína. Snahy o ukončení blokády se objevují i mezi samotnými obyvateli Guleguaychú, kteří i nadále odmítají papírnu, ale uvědomují si, že blokáda mostu je pro ně ekonomicky nevýhodná.

Venezuela

Aspekty nečekané devalvace bolívaru

Vláda prezidenta Hugo Cháveze provedla v první polovině měsíce nečekanou devalvaci měny a s okamžitou platností byly zavedeny dva druhy směnného kurzu. Hodnota bolívaru byla modifikována z dlouhodobě udržovaného kurzu 2,15 Bsf/USD na úroveň 2,60 Bsf a 4,30 Bsf. Nižší kurz je uplatňován na dovoz a vývoz potravin a zboží základní potřeby, hodnota 4,30 Bsf ve vývozu ropy a dovozu většiny spotřebního zboží. Nečekaně radikální opatření zajistí vládě a státní společnosti PDVSA vysoké mimořádné příjmy do rozpočtu. Ty budou následně investovány do fungování četných sociálních projektů a zajistí vládní PSUV dostatek prostředků na letošní volební kampaň. Kurzové opatření se okamžitě projevilo například 100% zdražením mezinárodních letenek, či tendencí obchodníků přepisovat ceny dovezeného zboží v obchodech.

V souvislosti s nelehkou situací domácích dovozců navrhl prezident koncem ledna možnost změnit právní formu jejich podniků a zřítit smíšené polostátní společnosti. Pro ně by stát mohl pořizovat zahraniční zboží a suroviny za výhodnější kurz 2,60 Bsf/USD. Pro podnikatele představuje toto opatření značnou úsporu, nicméně je nutné jej také vnímat jako další krok k zvýšení podílu státu v ekonomice.

Celostátní program úspor energií pokračuje

Do nového roku vstoupila Venezuela v režimu plošných úsporných opatření v oblasti elektrické energie a vody, který je vládou uplatňován od prosince 2009. Země tak i nadále zůstává rozdělena do operačních zón, v nichž jsou denně na několik hodin střídavě odstavovány dodávky elektřiny a vody. Důvodem odstávek se stala nedostatečná kapacita energetického sektoru. Jednou z mnoha příčin je kritický stav hladiny vody v nejdůležitější vodní nádrži v zemi – Guri, která produkuje až 70% národní spotřeby elektrické energie. Nízká hladina vody je přičítána relativně suchému období dešťů způsobeným fenoménem El Niño. Další příčina je spatřována v chybějících či nedostatečných investicích do údržby a rozvoje rozvodných sítí a také v rapidním nárůstu populace a spotřeby energií v uplynulých letech.

Vláda se pokusila zavést odstávky energií také v Caracasu, nicméně opatření ihned vyvolalo vlnu kritiky ze strany ekonomického sektoru i opozice. Hlavním z problémů byl fakt, že harmonogram odstávek nebyl předem ohlášen ani konzultován na komunální úrovni. Hlavní město bylo proto z opatření majícího trvat několik měsíců vyňato. V únoru lze však očekávat jeho opětovné začlenění do režimu úsporných opatření.

Dynamický začátek volebního roku

V sobotu 23. ledna si Venezuelci připomněli 52. výročí pádu desetileté diktatury prezidenta Peréze Jiméneze a zúčastnili se v Caracasu dvou masových pochodů: opozičního a socialistického. Opoziční strany a občanská hnutí oslavu pojaly jako důležitou příležitost k vyjádření nespokojenosti s nedávnými opatřeními vlády a faktickému zahájení kampaně pro parlamentní volby plánované na 26. září. Touto událostí se opět potvrdila dramatická politicko-společenská polarizace země.

Bezprostředně po pochodech vláda ústy ředitele Národní komise pro telekomunikace a zároveň ministra vlády Diosdado Cabella nepřímou ohlásila pozastavení vysílání šesti kabelových

televizních stanic na venezuelském území klasifikovaných jako mezinárodní (mezi nimi RCTV Internacional). Kabeloví operátoři byli v souvislosti s platností zákona o telekomunikacích nuceni zastavit vysílání stanic, které porušovaly nařízení vysílat oficiální projevy a oznámení vlády. Následně vyšli do ulic univerzitních měst vysokoškolští studenti, aby protestovali proti omezování svobody slova a také předali oficiální stížnost Organizaci amerických států. Pouliční protesty a střety mezi stoupenci a kritiky vládní politiky si vyžádaly desítky zraněných, dokonce i dvě oběti na životech.

Ve stejné době byla zveřejněna rezignace viceprezidenta Republiky a ministra obrany Ramóna Carizzalese, jeho manželky - ministryně životního prostředí a také ředitele významné Banky Banco de Venezuela Eugenia Velásqueze. Tato odstoupení reflektují přítomnost osobních a mocenských konfliktů v okolí prezidenta Cháveze.

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátor projektu: Naďa Závodníková Zpravodajství: Dalibor Bartoš, Zuzana Dudová, Nina Höningová, Ivan Kováč, Monika Lörcinczová, Simone Radačičová, Jiří Skoupý Korektury: Marie Petrovická Odborná editace: Jiří Skoupý, Ivan Kováč Grafický návrh: Side2 Sazba: Petr Netuka Kontakt na redakci: newsletter.ap@amo.cz

---

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

---

© Asociace pro mezinárodní otázky 2009
